

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Concl. IV. Eucharistia consert gratiam cùm perfectè manducatur, & non
anteà.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

Quæ cum ita sint, liquet profectò hoc Sacramentum non caulare directè aliquem effectum in corpore sumentis, bene in anima. Et si à me queritur, quando effectum suum sortitur in anima? Respondeo & dico:

CONCLUSIO IV.

Eucharistia confert gratiam cum perfectè manducatur, & non antea.

31.
Quid sit
perfecta
manduca-
tio?

Prima pars est communis. Voco autem perfectam manducationem, trajectionem specierum in stomachum; quamvis enim qui sumpsit cibum in ore, jam inceperit manducare, & communiter ab hominibus dicatur manducare; equidem si cibum extraheret antequam fuisset in stomacho, ab omnibus diceretur non manducasse; alioquin non communicaret jejunos, qui ante communionem os abluisset. Manducatio ergo est actio complectens sumptionem intrà os & trajectionem, hanc essentialiter, illam solum integraliter: nam qui ante mediam noctem habebat cibum in ore, si post mediam noctem trajiciat, dicitur manducasse illo die, & nequit communicare ob solutum jejuniū.

Sed petet aliquis, quando trajicitur cibum vel potus in stomachum? Resp. quando attingit initium stomachi.

32.
Probatur
prima pars
Concl. ex
Scriptura.

Joan. 6.

His suppositis, nemo dubitare debet aut potest, quin Eucharistia, dum sic perfectè manducatur, conferat augmentum gratiæ sanctificantis. Promittitur namque gratia manducanti, & bibenti Joan. 6. v. 55. *Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam æternam. v. 57. Qui manducat meam carnem &c. in me manet & ego in illo. v. 58. Qui manducat me, & ipse vivet propter me. v. 59. Qui manducat hunc panem, vivet in æternum.*

2. Tim. 2.
Rom. 4.

Qui autem promittit, fidelis permanet, se ipsum negare non potest, 2. Timor. 2. v. 13. & Quicumque promissit, potens est & facere, Rom. 4. v. 21. Quidni ergo Sacramentum fructificet sufficienter applicatum passo disposito? Agit enim instar causæ naturalis non impeditæ.

Igitur in illo instanti vel tempore, in quo verum est dicere, *hic homo dignè manducat species*, latus discedat, speciebus licet adhuc incorruptis, quia vivet in æternum. Intellego autem per species non integram hostiam tantum, sed quamlibet ejus partem, sub qua verè continetur Corpus Christi.

33.
Lugo ad
perfectam
manduca-
tionem re-
quirit, ut
cibus terti-

Cæterum, ut pars aliqua hostiæ simpliciter dici possit manducari, requirit Card. Lugo disp. 12. n. 4. quod sit sufficiens ad remanendum intrà, licet reliqua pars, quæ nondum attingit initium stomachi, sive, ut ipse loquitur,

nondam transit, scilicet terminum dividendum stomachum à guttore, seu partem unam ab alia ejusdem gutturis, retrahatur ad os, & ejiciatur foràs. Manducatio enim in hac materia debet accipi eo modo, quo apud homines accipitur in aliis cibis, qui certè humano modo dicuntur manducati, non quodcumque attingunt talem partem interiorem gutturis, sed quando tangunt aliquo modo irrevocabiliter.

Confirmat hæc similitudine. Si enim filum ferreum longum in os mittas, ita ut extrema ejus pars tangat ultimam & imam gutturis partem, ac postea illud extrahas, nemo dicet te comedisse ferrum, licet per horam illud ita in ore habueris. Secus esset, si aliqua illius filii pars ab aliis separata in stomachum descendisset, aut terminum illum manducationis transisset. Hæcenus ille.

Sed ad hæc quid Dicastillo? disp. 8. n. 20. ex hac doctrina, quam vocat mirabilem & singularem, infert: Ergo qui faciliores sunt in extrahendo ex stomacho, quantitatemque majorem regerere possunt, vix, aut tardè censentur manducasse. Quid quæso faciat ille (de quo Aug. in lib. de Civit. Dei) qui ita erat constitutus, ut voratis diversis cibis, quod determinatè peteretur, id redderet? An ideo non comedit, quia adhuc potest (juxta verba Lugonis) retrahere ad os? Quid dicemus etiam de iis, quorum aliquos ego novi, qui instar quorundam animantium ruminant, revocatis cibis ad os, quando volunt? Hæc ille.

Sed non videtur hic Auctor ruinasse verba Lugonis; alioquin facile invenisset quid diceret, scilicet quod Lugo dicit de parte illa filii ferrei, quæ separata ab aliis in stomachum descendisset. Nam licet, inquit Card. postea illam partem vomeres, aut arte aliqua ejiceres, dicereris verè deglutisse & comedisse ferrum. Non ergo requiritur, quod tota hostia, aut omnes particule manducate sint, ut detur gratia; sed quod buccella, vel aliqua ejus pars ita transferat terminum illum, ut à reliquis partibus revocari non possit ad os, sed debeat remanere, alijs etiam partibus non transeuntibus: sic enim homines accipiunt manducationis vocabulum, ut ex usu constat. Hæc Eminentissimus.

Sed mittamus hæc speculationes parùm utiles; & cum accesserimus ad mensam Dominicam, crescat continuò in nobis devotionis affectus, ut possit crescere effectus gratiæ: cum enim species non omnes simul trajiciantur, sed successivè, & ultimæ partes tantam habeant efficaciam, quantam priores, atque omnes agant instar causarum naturalium juxta dispositionem subjecti, si non inveniatur omnem gratiam productam, quam possent producere, quidni illam producant? Jam autem si subjectum paulatim meliùs disponatur, constat ultimas

ultimas partes non invenire totum suum effectum productum: ergo illum producent. Sin verò dispositio non crescat, cum totus effectus productus sit, quid ultra expectandum?

Et si inferas: Ergo melius esset accipere hostiam magnam, quam parvam. Resp. per accidens melius esset, Concedo totum; de per se, Nego Consequentiam: quamvis enim per se loquendo parva hostia citius trajiciatur quam magna, per accidens tamen est, quod tempore trajectionis dispositio crescat, & tanta potest esse in uno homine dispositio; imò major, ante trajectionem parva hostia, quanta erit in altero toto tempore trajectionis maxima hostia. Interim ratio principalis doctrinae est; quia gratia promittitur, ut diximus, manducationi: tandiu autem durat manducatio, quamdiu species trajiciuntur.

Nec obstat, quod sit tantum una manducatio, quia etiam tantum erit unus effectus, sicut & una dispositio; sed quia dispositio interior, ideo etiam effectus interior, eodem modo ac si tota illa dispositio, quae ponitur in fine trajectionis, fuisset posita à principio.

Ex quo ulterius bene inferitur: Si quis incipiat communicare in malo statu, & durante successiva specierum sumptione disponatur, accipere gratiam. Nam etsi prima pars specierum invenerit obicem, non tamen posterior, quae cum sit Sacramentum causativum gratiae, promissa manducanti dignè, causabit eam. Etenim quod ordinariè gratiam actu non causet, est, quia invenit eam causatam à priori parte.

Quod autem aliqui respondent, sumptionem illam primae & secundae partis esse unam moraliter, parum habet momenti. Nunquam legis Regulam juris 37. de Reg. Juris in 6. *Vile non debet per inutile vitari?* Si ergo propter hanc regulam votum, cujus materia ex parte est bona & ex parte mala, obligat saepe ad partem bonam, quidni etiam eadem moraliter sumptio ex parte bona & ex parte mala, in quantum bona causet effectum gratiae, quem non causet quatenus mala est?

Atque haecenus de prima parte Conclusionis. Secunda pars est contra aliquos, qui docent Sacramentum operari statim atque positum est in ore: quia, inquit, jam dicitur verè manducari, gratia autem, ut statim dictum est, promissa est omnibus manducantibus. Majorem probant ex etymologia verbi; nam *Ly Manducare* derivatur à verbo *Mando*, quod dentibus & ore fit. Unde qui dentibus terit cibum in communi modo loquendi dicitur, *manducare*; licet non, *manducasse*.

Resp. cum Lugone supra n. 29. Licet etymologia verbi sumatur à masticatione, certum est illam non requiri ad manducandum verè & proprie, alioquin non manducant fideles carnem Christi; quia eam dentibus non mandunt, imò nec species panis, quia eas ordinariè solum

deglutiunt. Neque tantum in hoc verbo, sed in pluribus aliis verbis & nominibus fallit etymologia nominis v. g. *Invidentia*, & *Invidere*, derivantur ab *In*, & *Videre*, & tamen secundum omnes spectant ad voluntatem: Cujus ratio à priori est, quod saepe nomina aut verba significantia unam rem, deriventur à nominibus aut verbis significantibus alias res diversissimas.

Et sanè si verè dicitur manducare, qui hoc instanti vel tempore dentibus terit cibum, non video quare sequenti instanti vel tempore non verè dicatur manducasse; nam qui hanc horam verè ambulat, studet, loquitur &c. sequenti verè dicitur ambulasse, studuisse, locutum fuisse &c. Cur ergo non similiter qui hanc horam manducat, sequenti dicatur manducasse? Quod tamen constat esse falsum, nec ab illis Auctoribus admitteretur. *Cum gustasset, voluit bibere*, inquit Sacra Pagina Matt. 27. v. 34. Ergo aliud est gustare, aliud bibere, ergo ille, qui gustat, non verè dicitur bibere.

Atque haec sit ratio secundae partis Conclusionis; quia videlicet ante perfectam manducationem, juxta explicationem datam, Eucharistia non verè dicitur manducari; gratia autem promissa est verè manducantibus, & non tantum incipientibus manducare. *Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, & biberitis eius Sanguinem, non habebitis vitam in vobis*, Joan. 6. v. 54.

Ex quo sequitur; Si homo moreretur cum speciebus adhuc in ore existentibus, nullum fructum ex his percepturum.

Nec obstat, quod cibum materialis in ore oblectet gustum: nam supra dixi, comparationem cibi materialis cum spirituali in pluribus claudicare: & ratio diversitatis impraesentiarum est, quod alimentum corporale diversimodè ac diversis partibus corporis applicetur; & ideo in singulis partibus, juxta dispositionem cujusque, singularem usum habet. At Eucharistia non nisi uno modo applicatur, scilicet per manducationem seu trajectionem in stomachum, ut ex Scriptura colligitur; hinc non nisi semel operatur, per se loquendo, nimirum in termino manducationis, quando cibum trajicitur in stomachum, sive attingit initium stomachi.

Dico, *per se loquendo*; quia

CONCLUSIO V.

Verisimile est Eucharistiam posse operari toto illo tempore, quo manet in stomacho incorrupta, si immutetur & crescat dispositio sumentis.

Hanc sententiam docet Cajetanus 3. parte qu. 79. cum aliis, quos sequitur Suarez Eh 3 disp. 63.

Saepe fallit etymologia nominis.

Aliud est gustare, aliud bibere.

38. Probatur 2. pars Concl.

John. 6.

Si homo moreretur cum speciebus adhuc in ore, nullum fructum perciperet.

Eucharistia non nisi semel operatur, per se loquendo.

39. Eucharistia tandiu in

As melius si accipere hostiam magnam, quam parvam?

Ratio prima ergo doctrinae.

Obiectio hinc.

36. Qui primo male capit communi- cationem, si durante sumptione obicem ponat, accipit gratiam.

Obiectio hinc.

Reg. Juris in 6.

37. Hae Sacra- mentum non operatur statim atque positum est in ore.

Obiectio hinc ex Lugone.